

Farvel flexicurity?

Madsen, Per Kongshøj; Bredgaard, Thomas

Publication date:
2018

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Madsen, P. K., & Bredgaard, T. (2018, jun. 29). Farvel flexicurity? Ugebrevet A4.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

ANALYSE

Farvel flexicurity?

Fredag den 29. juni 2018

Vi er ikke nået til endestationen for den danske flexicurity-model. Men kortsigtede politiske reformer med fokus på besparelser bekymrer to af Danmarks førende arbejdsmarkedsforskere. Større huller i sikkerhedsnettet kan få modellen til at erodere, advarer professorerne Per Kongshøj Madsen og Thomas Bredgaard.

**Af Per Kongshøj Madsen,
professor emeritus (tv på
fotoet)**

**og Thomas Bredgaard,
professor**

**Center for
Arbejdsmarkedsforskning
ved Aalborg Universitet**

**thomas@dps.aau.dk og
pkm@dps.aau.dk**

På de seneste møder har regeringens såkaldte Disruptionråd haft den berømmede danske flexicurity-model til servicetjek og drøftet, hvordan den kan fastholdes og fortsat give Danmark en konkurrencefordel i en verden under hastig forandring.

I årene før den finansielle krise fremstod den danske arbejdsmarkedsmodel som et forbillede for Europa og som en kilde til national stolthed.

**Tilmeld dig gratis til vores
nyhedsbrev for flere nyheder**

Email

Tilmeld

Det virkede som om, at vi havde opfundet den succesfulde blanding af fleksibilitet og sikkerhed, der kunne fremtidssikre det danske velfærdsamfund og være inspirator for en ny social model for Europa.

“ I 2025 vil dagpengene formentlig kun udgøre 44 procent af en gennemsnitsløn i industrien.

Under finanskrisen forstummede klapsalverne. Danmark blev hårdt ramt både på beskæftigelse og ledighed.

Den danske beskæftigelsesandel faldt med 3,6 procentpoint mellem 2007 og 2012 (Se faktaboks).

Til sammenligning faldt beskæftigelsen blot med 1,4 procentpoint i EU's 28 medlemslande. I samme periode fordobledes ledigheden i Danmark fra 3,4 procent til 7 procent.

Hvem gider se andetholdet træne?

Danmark faldt derfor fra en topplacering til en midterplacering blandt EU-landene. Selv om vi stadig holdt os i den pæne ende af EU-feltet, er der ikke mange, som gider se andetholdet træne.

Nu har støvet lagt sig efter de værste kriseår, og dansk økonomi er tilbage i en mere normal konjunktursituation. Derfor er det tid til at gøre status over, hvordan den danske flexicuritymodel kom igennem det stormvejr, som ramte den i 2008. Der er fire vigtige observationer, som skal med i vurderingen.

(1) Faldet i beskæftigelse og stigning i arbejdsløshed var forventet

Et af kendetegnene ved det danske arbejdsmarked er, at det i en international sammenligning er meget let at fyre også fastansatte medarbejdere. Det er dog ikke det vilde vesten. Både overenskomster og lovgivning sætter grænser for arbejdsgiverne – også i fyringssæsonen.

Men sammenlignet med langt de fleste andre lande er dansk ansættelsestryghed i den lave ende. Det er jo netop her, at dagpengesystemet og den aktive arbejdsmarkedspolitik kommer ind og afbalancerer den utryghed, som ellers ville føre til berettigede krav om bedre ansættelsesbeskyttelse. Men når det er let at fyre, så vil beskæftigelsen også falde drastisk, når efterspørgsel og produktion falder.

Sammenlignet med de fleste vesteuropæiske EU-lande oplevede Danmark derfor et stort fald i beskæftigelsen i de første kriseår. Det var ikke overraskende.

Flexicurity sender Danmark i førertøj i EU

Indikatorer for arbejdsmarkedsudviklingen i Danmark og EU (procent)

	2007	2008	2009	
Beskæftigelse (procent af alle i alderen 20-64 år)	Danmark	79,0	75,4	76,9
	EU-28	69,8	68,4	70,1
Arbejdsledighed (procent af alle i alderen 20-64 år)	Danmark	9,6	7,9	5,9
	EU-28	6,8	10,1	7,5
Langtidsledighed (mere end 1 års ledighed som procent af alle ledige i alderen 20-64 år)	Danmark	18,7	25,7	20,7
	EU-28	45,1	46,0	47,0
Ungdomsarbejdsledighed (ledige unge under 25 år som procent af den erhvervsaktive befolkning)	Danmark	7,5	14,1	11,0
	EU-28	15,5	23,2	16,8

Kilde: Carma ved Aalborg Universitet og de oplysninger i Eurostats arbejdsstyrkeundersøgelse

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

(2) Det danske arbejdsmarked bevarede den høje mobilitet mellem beskæftigelse og ledighed

Krisen medførte også en stigning i langtids- og ungdomsarbejdsløshed. Men Danmark kom igennem krisen med en langt lavere langtidsledighed end de fleste andre europæiske lande. Også de unge blev ramt, men ikke så hårdt som i resten af EU.

Fattigdommen steg, men igen ikke så meget som i de andre lande.

Til gengæld kan vi nu, hvor produktionsopsvinget er i god gang, se en kraftig stigning i beskæftigelsen. Fleksibiliteten betyder nemlig, at virksomhederne tør ansætte, når de vejrer økonomisk morgenluft.

I 2017 havde Danmark faktisk den højeste overgang fra ledighed til beskæftigelse, som man kan måle i EU.

(3) Succes for den danske model skal måles på den lange bane

Hvis udlandet – og måske også vi selv – troede, at Danmark havde opfundet den krisefri kapitalisme, så måtte vi tro om igen i årene efter 2008.

Flexicurity i den danske udgave er bestemt ikke immun for en kraftig lavkonjunktur. Snarere tværtimod. Men succeskriteriet skal også søges et andet sted.

Styrken ved den danske model er, at den letter tilpasningen til de skiftende internationale markedsvilkår, der er en livsbetingelse for en lille åben økonomi.

Flytningen af arbejdskraft fra solnedgangsvirksomheder til vækstområder sker langt lettere på et fleksibelt arbejdsmarked end i lande med store barrierer for mobiliteten. Et mål for den danske succes er derfor, at Danmark igennem de seneste 40 år har holdt sig i toppen af økonomisk velfærd målt på bruttonationalindkomst per indbygger.

Vi har i gennemsnit været nummer ni på OECD's rangliste. I de senere år er vi endda gået frem til en sjetteplads.

Og mens vi husker det: Det danske arbejdsmarked topper også ranglisterne, når det gælder tilfredshed med arbejdslivet og følelse af sikkerhed i beskæftigelse. Overordnet ser det ud til, at balancen er i orden.

(4) Men alligevel skader i fundamentet

Inden klaphatten kommer for godt i gang, er der behov for et øjebliks besindelse. For på et afgørende punkt er der i både før og under kriseårene sket en gradvis forskydning i balancen mellem fleksibilitet og sikkerhed.

Dagpengesystemet er ikke kommet uskadt ud på den anden side. Velkendt er forkortelsen af dagpengeperioden og andre regelstramninger, selv om reformen i 2016 rullede nogle af fejlgrebene tilbage.

Mere skjult er der sket et gradvis fald i kompensationsgraden. Ifølge vismændene udgjorde dagpengesatsen i 1980 hele 63 procent af gennemsnitslønnen i industrien. I dag udgør dagpengene kun 47 procent af en gennemsnitsløn.

I 2025 vil dagpengene formentlig kun udgøre 44 procent af en gennemsnitsløn i industrien. Dagpengesystemet udgør en hovedpille i det danske flexicuritymodel. Hvis det eroderer, kan det blive umuligt at holde balancen.

Vi er ikke nået til endestationen

Er vi så nået til endestationen for den danske flexicuritymodel? Vores svar er et betinget 'nej'. Det gælder både, når vi gør status for modellen efter krisen, og når vi skal vurdere behovet for at bevare og udvikle modellen.

“ Vi har ikke brug for større huller i sikkerhedsnettene, som vil øge frykten for at flytte sig på arbejdsmarkedet.

Modellen bidrog uden tvivl til at få det danske arbejdsmarked gennem krisen med begrænsede skrammer i form af et mere opdelt arbejdsmarked og udbredt marginalisering.

Samtidig vil behovet for et arbejdsmarked med en høj omstillingsevne ikke blive mindre i de kommende årtier. Her har den danske model bevist sin duelighed.

Men netop derfor bekymrer det os, at kortsigtede politiske reformer med fokus på besparelser har været på dagsordenen i de senere år.

Vi har ikke brug for større huller i sikkerhedsnettene, som vil øge frygten for at flytte sig på arbejdsmarkedet. Tværtimod har vi brug for sikkerhedsnet, der også fungerer som trampoliner i den forstand, at de giver afsæt for mobilitet på arbejdsmarkedet.

Det gælder også for arbejdsmarkedspolitikken, som skal give både beskæftigede og ledige de nye kvalifikationer, som giver dem styrken til at springe ind i fremtidens jobåbninger. Under de forudsætninger vil flexicurity kunne være et vigtigt fundament for det danske velfærdssamfund også i de kommende årtier.

Flexicurity sender Danmark i førertrøjen i EU

Indikatorer for arbejdsmarkeds-udviklingen i Danmark og EU (procent)

		2007	2012	2017
Beskæftigelse (procent af alle i alderen 20-64 år)	Danmark	79,0	75,4	76,9
	EU-28	69,8	68,4	72,1
Arbejdsløshed (procent af alle i alderen 20-64 år)	Danmark	3,4	7,0	5,3
	EU-28	6,8	10,1	7,5
Langtidsledighed (mere end 1 års ledighed som procent af alle ledige i alderen 20-64 år)	Danmark	18,7	31,7	25,7
	EU-28	45,1	46,0	47,0
Ungdomsarbejdsløshed (ledige unge under 25 år som procent af den erhvervsaktive befolkning)	Danmark	7,5	14,1	11,0
	EU-28	15,5	23,2	16,8

Kilde: Carma ved Aalborg Universitet ud fra oplysninger i Eurostats arbejdsstyrkeundersøgelser.

UGEBREVET **A4**

KAN DU LIDE VORES ARTIKLER?

Tilmeld dig vores nyhedsbrev og få vores nyheder, direkte i din indbakke.

E-mail adresse

Tilmeld

Vis ikke igen